

Audiència. Joan, el teòleg

15/11/2006

Benvolguts germans i germanes ,

Abans de les vacances vaig començar a esbossar petits retrats dels dotze Apòstols. Els Apòstols eren companys de camí de Jesús, amics de Jesús, i el seu camí amb Jesús no era només un camí exterior, des de la Galilea fins a Jerusalem, sinó un camí interior, en el qual van aprendre la fe en Jesucrist, no sense dificultat, ja que eren homes com nosaltres. Però precisament per això, perquè eren

companys de camí de Jesús, amics de Jesús que en un camí no fàcil van aprendre la fe, són també per a nosaltres guies que ens ajuden a conèixer Jesucrist, a estimar-lo i a tenir fe en ell.

Ja he parlat de quatre dels dotze Apòstols: de Simó Pere, del seu germà Andreu, de Jaume, el germà de Joan, i de l'altre Jaume, dit "el Menor", el qual va escriure una carta que forma part del Nou Testament. I vaig començar a parlar de sant Joan evangelista, exposant en l'última catequesi abans de les vacances les dades essencials que tracen les fisonomia d'aquest Apòstol. Ara voldria centrar l'atenció en el contingut del seu ensenyament. Els escrits dels que vull parlar avui són l'Evangelí i les cartes que porten el seu nom.

Un tema característic dels escrits de sant Joan és l'amor. Per aquesta raó

vaig decidir començar la primera carta encíclica amb les paraules d'aquest Apòstol: "Déu és amor (Deus caritas est) i qui roman en l'amor roman en Déu i Déu en ell" (1 Jn 4, 16). És molt difícil trobar texts semblants en altres religions. Per tant, aquestes expressions ens situen davant d'una dada realment peculiar del cristianisme.

Certament, Joan no és l'únic autor dels orígens cristians que parla de l'amor. Ja que l'amor és un element essencial del cristianisme, tots els escriptors del Nou Testament parlen d'ell, encara que amb diversos matisos. Si ara ens detenim a reflexionar sobre aquest tema en sant Joan, però, és perquè va traçar amb insistència i de manera incisiva les seves línies principals. Així doncs, reflexionarem sobre les seves paraules.

Sens dubte, una cosa és segura: sant Joan no fa un tractat abstracte, filosòfic, o fins i tot teològic, sobre quina cosa és l'amor. No, ell no és un teòric. En efecte, l'amor vertader, per la seva naturalesa, mai no és purament especulatiu, sinó que fa referència directa, concreta i verificable, a persones reals. Doncs bé, sant Joan, com a Apòstol i amic de Jesús, ens mostra quins són els components, o millor, les fases de l'amor cristià, un moviment caracteritzat per tres moments.

El primer incumbeix a la Font mateixa de l'amor, que l'Apòstol situa en Déu, arribant a afirmar, com hem escoltat, que "Déu és amor" (1 Jn 4, 8. 16). Joan és l'únic autor del Nou Testament que ens dóna una mena de definició de Déu. Diu, per exemple, que "Déu és Esperit" (Jn 4, 24) o que "Déu és llum" (1 Jn 1, 5). Aquí proclama amb profunda intuïció que "Déu és amor". Convé

notar que no afirma simplement que Déu estima i molt menys que "l'amor és Déu". En altres paraules, Joan no es limita a descriure l'activitat divina, sinó que va fins a les seves arrels.

A més, no vol atribuir una qualitat divina a un amor genèric i potser impersonal; no puja des de l'amor fins a Déu, sinó que va directament a Déu, per definir la seva naturalesa amb la dimensió infinita de l'amor. D'aquesta forma sant Joan vol dir que l'element essencial constitutiu de Déu és l'amor i, per tant, que tota l'activitat de Déu neix de l'amor i està marcada per l'amor: tot allò que Déu fa, ho fa per amor i amb amor, encara que no sempre puguem entendre immediatament que això és amor, el veritable amor.

Ara bé, en arribar a aquest punt, és indispensable fer un pas més i veure que Déu ha demostrat concretament el seu amor en entrar en la història

humana mitjançant la persona de Jesucrist, encarnat, mort i ressuscitat per nosaltres. Aquest és el segon moment constitutiu de l'amor de Déu. No es va limitar a declaracions orals, sinó que -podem dir- es va comprometre de veritat i va "pagar" personalment. Com escriu precisament sant Joan, "tant va estimar Déu el món, -tots nosaltres- que va donar el seu Fill unigènit" (Jn 3, 16). Així, l'amor de Déu als homes es fa concret i es manifesta en l'amor de Jesús mateix.

Sant Joan escriu també: "Havent estimat els seus que eren al món, els va estimar fins a l'extrem" (Jn 13, 1). En virtut d'aquest amor oblatiu i total, nosaltres hem estat radicalment rescatats del pecat, com escriu així mateix sant Joan: "Fillets meus (...) si algun pecava, tenim un intercessor prop del Pare, Jesucrist, just; ell és propiciació pels nostres pecats, no solament pels nostres, sinó

també pels de tot el món" (1 Jn 2, 1-2; cf. 1 Jn 1, 7).

L'amor de Jesús per nosaltres ha arribat fins al vessament de la seva sang per la nostra salvació. El cristià, en contemplar aquest "excés" d'amor, no pot per menys que demanar-se quina n'ha de ser la resposta. I crec que cada un de nosaltres s'ho ha de preguntar sempre de nou.

Aquesta pregunta ens introdueix en el tercer moment de la dinàmica de l'amor: en ser destinataris d'un amor que ens precedeix i supera, som cridats al compromís d'una resposta activa, que per ser adequada ha de ser una resposta d'amor. Sant Joan parla d'un "manament". En efecte, refereix aquestes paraules de Jesús: "Un manament nou us dono: que us estimeu els uns als altres; així com us he estimat, estimeu-vos també els uns als altres" (Jn 13, 34).

On és la novetat a què es refereix Jesús? Arrela en el fet que ell no s'acontenta amb repetir allò que ja havia exigint l'Antic Testament i que llegim també en els altres Evangelis: "Estima el teu proïme com tu mateix" (Lv 19, 18; cf. Mt 22, 37-39; Mc 12, 29-31; Lc 10, 27). En el manament antic el criteri normatiu estava pres de l'home ("com tu mateix"), mentre que, en el manament referit per sant Joan, Jesús presenta com a motiu i norma del nostre amor la seva mateixa persona: "Com jo us he estimat".

Així l'amor resulta de veritat cristià, portant per si mateix la novetat del cristianisme, tant en el sentit que s'ha de dirigir a tots sense distincions, com especialment en el sentit que ha d'arribar fins a les seves últimes conseqüències, ja que no té cap altra mesura que el no tenir mesura.

Les paraules de Jesús "com jo us he estimat" ens conviden i alhora ens inquieten; són una meta cristològica que pot semblar inabastable, però alhora són un estímul que no ens permet d'acontentar-nos amb el que ja hem realitzat. No ens permet d'acontentar-nos amb allò que som, sinó que ens impulsa a continuar caminant cap a aquesta meta.

Aquest text auri d'espiritualitat que és el llibret de la Edat Mitjana titulat La imitació del Crist escriu sobre això: "L'amor noble de Jesús ens anima a fer grans coses, i mou a desitjar sempre allò més perfecte. L'amor vol ser-hi en el més alt, i no ser detingut per cap cosa baixa. L'amor vol ser lliure, i aliè de tota afecció mundana (...), perquè l'amor va néixer de Déu, i no pot aquietar-se amb tot allò criat, sinó amb el mateix Déu. Qui estima, vola, corre i se n'alegra, és lliure i no encongít. Tot ho dóna per tot; i tot ho té en tot;

perquè descansa en un Summe bé sobre totes les coses, del qual brolla i és procedent tot bé" (llibre III, cap. 5).

Quin millor comentari del "manament nou", de què parla sant Joan? Demanem al Pare de viure-ho, encara que sigui sempre de faisó imperfecta, tan intensament que contagiem les persones amb qui ens trobem al nostre camí.

9 d'agost de 2006

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-es/article/audiencia-
joanel-teoleg/](https://opusdei.org/ca-es/article/audiencia-joanel-teoleg/) (29/03/2026)